



'Boomverzorgger vervolgd om ongeval bij werkzaamheden'

Een krantenkop die iedereen wil vermijden

Bovenstaande krantenkop en bijbehorend artikel hadden in de krant kunnen staan, als u als boomverzorgger onvoldoende maatregelen had genomen bij het werken op of naast de weg. Wie is waar verantwoordelijk voor en hoe voorkom je ongelukken?

Auteur: Roland Tromp

Onlangs stond in de NRC een soortgelijk artikel over een gemeente die werd vervolgd vanwege een ongeval met een fiets. Een vrouw raakte ernstig gewond doordat zij over een waterslang viel die over de weg lag. In dit geval was een bedrijf bezig een tunnel schoon te spuiten. De gemeente, het bedrijf en de betreffende medewerkers zijn allemaal gedagvaard.

Wie draagt welke verantwoordelijkheid

Bij alle werkzaamheden op of direct naast de weg, of het nu het schoonspuiten van een tunnel is of het snoeien van overhangend groen, moeten we ons houden aan bepaalde wetten en regels. Iedereen heeft hierin een bepaalde rol en daarmee samenhangende verantwoordelijkheid.

Casus A

Stel, je bent werkvoorbereider van een boomverzorgingsbedrijf en je hebt een opdracht binnengehaald voor de gemeente Groenmoet. De werkzaamheden bestaan uit het uitvoeren van begeleidingsnoei van een rij eiken aan een 80

kilometerweg met vlak daarnaast een fietspad. Je instrueert je medewerkers en zij plaatsen een rijdende afzetting op de 80 kilometerweg. Er wordt geen aandacht geschonken aan het fietspad. Er liggen takken op het fietspad en een toevallig passerende oude man krijgt een tak tussen de wielen en komt lelijk ten val. Het letsel is ernstig en de man stelt het boomverzorgingsbedrijf aansprakelijk voor de zeer hoge revalidatiekosten.

Rol van opdrachtgever

De opdrachtgever is de gemeente Groenmoet. Zij is in dit geval opdrachtgever én wegbeheerder; twee rollen in één. Haar inspanningsplicht is om de bijzondere risico's aan te geven die met het werk en de omgeving te maken hebben. Deze opdrachtgever had moeten eisen dat er gedurende de gehele duur van de werkzaamheden voor beide wegen afdoende veiligheidsmaatregelen getroffen werden.

Van de wegbeheerder wordt verwacht dat hij goed op de hoogte is van de relevante wetgeving en richtlijnen, zoals de CROW-richtlijn 96b. Dit

maakt in beginsel de wegbeheerder volgens het Burgerlijk Wetboek aansprakelijk voor alles wat op zijn weg gebeurt.

Rol van aannemer

De rol van de aannemer is het nakomen van deze veiligheidsafspraken. Maar wat als deze onduidelijk of niet gemaakt zijn? Dan nog heeft de aannemer de verplichting om de werkplek zo in te richten dat er geen gevaar voor medewerkers en derden ontstaat. Ook de aannemer moet op de hoogte zijn van de huidige wet- en regelgeving. De aannemer zal met een uitgewerkt plan naar de opdrachtgever/ wegbeheerder moeten gaan om tot een akkoord te komen. Als het goed is, zal de aannemer zal deze maatregelen in zijn offerte meenemen. In de praktijk zal de aannemer zijn medewerkers het plan moeten uitleggen en hen moeten faciliteren met de juiste materialen, pbm én natuurlijk kennis! De werkgever heeft immers een zorgplicht ten opzichte van zijn medewerkers.

Rol van medewerker

De rol van de medewerker is om zich hieraan te houden en de veiligheid van zichzelf en anderen ter plekke te waarborgen. Dit betekent onder andere de juiste afzetting, veiligheidsruimte en persoonlijke beschermingsmiddelen gebruiken én takken buiten het werkvak direct opruimen.

Rol van weggebruiker

Ten slotte is er nog de rol van de fietser (weggebruiker). Ook weggebruikers moeten in principe de wegenverkeerswet kennen. In dit geval zijn geen waarschuwbord of andere afzetmaterialen geplaatst waardoor hij zijn verkeersgedrag kon aanpassen. De weggebruiker valt in dit geval niets te verwijten! Van eigen schuld bij de fietser is pas sprake wanneer het ongeval mede aan zijn verkeersgedrag te wijten is, ondanks het feit dat de juiste maatregelen genomen zijn. Beroep op eigen schuld is alleen mogelijk bij verkeersdeelnemers van 14 jaar en ouder. Daarmee is de cirkel rond.

Casus B

Je bent projectleider bij de gemeente Houten. Je bent verantwoordelijk voor de coördinatie van een onderhoudsbestek van alle bomen in je gemeente. Dit wordt uitgevoerd door een boomverzorgingsbedrijf. Volgens het bestek moet de aannemer werken conform CROW-richtlijn 96b. Een onderdeel van de opdracht is achterstallige snoei bij een aantal populieren binnen de bebouwde kom langs een 50 kilometerweg. Je besluit dit te controleren en je hebt het gevoel dat de afzetting niet deugt en gevaarlijk is. Je belt met de aannemer en overlegt. Deze zegt dat hij handelt conform de richtlijn, maar jij vindt van niet. Zijn antwoord: wil je het anders, dan is het meerwerk en dus hogere kosten! Kortom: een conflict. Wat doe je als opdrachtgever?

Bestek

Ook hier geldt dezelfde rolverdeling als bij de eerste casus. De opdrachtgever is de wegbeheerder en deze bepaalt hoe er gewerkt wordt op zijn weg. Nu ligt het er helemaal aan hoe dit staat vermeld in het bestek. Hoe specifieker de risico's zijn en/of hoe hoger de eisen moeten zijn, des te concreter zal de opdrachtgever dit moeten vastleggen in het bestek, concreet met tekening en maten. Alleen de vermelding dat de aannemer zich moet houden aan de richtlijnen van het CROW kan betekenen dat er meerdere opties zijn. De keuze (vaak de goedkoopste) maakt de aannemer zelf. In dit geval kunnen naderhand

geen extra maatregelen getroffen worden zonder declaratie van meerwerk door de aannemer. Mocht het echter zo zijn dat de verkeersmaatregelen helemaal niet conform de CROW-richtlijn zijn of dat de gebruikte materialen sterk verouderd zijn, dan heeft de opdrachtgever het recht om anders te claimen. In het uiterste geval kan de opdrachtgever het werk stilleggen en/of een boeteclausule van toepassing laten zijn. Overigens kan de opdrachtgever het werk alleen dan ter plekke stilleggen als de veiligheid van de omgeving en weggebruikers in direct gevaar komt. Let wel: het werk stilleggen omdat de medewerkers van het aannemersbedrijf onveilig werken is niet aan te bevelen. Je bent immers niet hun werkgever. Wend je in dit geval tot de hoofdaannemer (contractant).

Samenvattend: of de klus nu groot of klein is, onderling vooroverleg kan veel problemen voorkomen. In het Burgerlijk Wetboek wordt gesteld dat een wegbeheerder in beginsel aansprakelijk is voor alles wat op zijn weg gebeurt. Daarom moeten alle wegwerkzaamheden vooraf gemeld worden. De beheerder wil immers kunnen beoordelen of dit veilig gebeurt. In het geval dat de opdrachtgever geen wegbeheerder is, zal de opdrachtgever toestemming moeten vragen aan de wegbeheerder. Vraag hiernaar als opdrachtnemer en vergeet ook niet te vragen naar de specifieke risico's! Denk bijvoorbeeld aan wegtype, snelheidszone, drukte, zijwegen etc. etc.

Schets van maatregelen

Maak als opdrachtnemer een kleine schets van de te nemen verkeersmaatregelen (dit uiteraard volgens de CROW-richtlijnen) en overleg hierover met je opdrachtgever en/of de wegbeheerder. Of het een stationaire of rijdende afzetting is, maakt niet uit. Dit geeft vertrouwen bij de opdrachtgever en/of wegbeheerder.

Weet vervolgens aan welke eisen je afzetmateriaal moet voldoen. Maar al te vaak wordt verouderd materiaal gebruikt dat direct de container in kan gaan. De richtlijnen voor materiaal zijn onderhevig aan veranderingen vanwege de veiligheid van de medewerkers en van de weggebruiker.

Daarnaast is het belangrijk te weten HOE je de maatregelen plaatst. Denk aan afstanden, veiligheidsruimte, opzet- en afbreekvolgorde etc. Ook hier lijkt de theorie eenvoudig, maar de ervaring leert dat de praktijk weerbarstiger is. Op tekening klopt het allemaal, maar is dat ook in de praktijk zo?

Professionele verkeersregelaars

Is de kans groot dat er takken over de weg komen te vallen, regel dan niet zelf even het verkeer! Je doet dat op eigen risico. Het verkeer regelen is voorbehouden aan professionele verkeersregelaars. Als een gedeeltelijke wegzetting onvoldoende helpt, dan zijn wellicht verkeersregelinstallaties (VRI) een oplossing.

Een ongeval door een tak over de weg kan voorkomen worden doordat opdrachtgever, wegbeheerder, opdrachtnemer, medewerker en zzp'er samenwerken aan veiligheid. Veiligheid kost geld, maar kan ook geld opleveren en vooral heel veel leed besparen.

Roland Tromp is trainer en adviseur boomverzorging en gewasbescherming bij IPC Groene Ruimte



Roland Tromp is trainer en adviseur boomverzorging en gewasbescherming bij IPC Groene Ruimte